

**KOMUNITATEAK
INDARTZEN:**

**ZE GAZTE
DIRA PARTE?**

Komunitateak indartzen: ze gazte dira parte? **Jardunaldiaren gakoak**

Donostia - 2025.10.1 eta 2

Antolatzaileak:

Babesleak:

**DONOSTIA
SAN SEBASTIÁN**

**GARAPENERAKO
LANKIDETZAREN
EUSKAL AGENTZIA**
AGENCIA VASCA DE
COOPERACIÓN PARA
EL DESARROLLO

**Gipuzkoako
Foru Aldundia**
Diputación Foral
de Gipuzkoa

AURKIBIDEA

- 01 Sarrera
- 02 Zein komunitate eta zein gazteren inguruan hitz egiten dugu?
- 03 Gazteen ekintza komunitarioko esperientzien sistematizaziotik ikaspenak
- 04 Gazte antolamenduen esperientzia-mahaia
- 05 Nola osatu parte-hartze ekimenak gazteekin?
Ipar-Hego esperientziak
- 06 Zerk inspiratzen gaitu eta zerk funtzionatzen digu?
Kolektiboki marrazten
- 07 Gazteen lekua. Rol-jokoa
- 08 Ondorio orokorrak

Ol Sarrera

Komunitateak indartzen: ze gazte dira parte? jardunaldia irakasleei, hezitzaileei eta partaidetza alorrean aritzen den edo interesa duen orori zuzendua izan zen.

Adsis Fundazioak eta **Sorginlore Gizarte Elkartek** elkarlanean eraman duten *Munduko auzoekin ikasten, bertako auzoan ekin!* proiektuaren baitan kokatu zen. 2020tik Adsiseko

Hasierako Lanbide Heziketako lau zentrotan -Basauri, Donostia, Leioa eta Gasteiz- aurrera eraman den partaidetza komunitarioko prozesuetatik eratortzen zen jardunaldia.

Jardunaldian, partaidetza eta komunitatearen ulermen eta bizipen ezberdinetatik abiatuz, elkarte, hezitzaile eta gazteen artean ezagutza truke kritiko-eraikitzailea sustatu zen, komunitarioa den hori eraldatzen eta sustatzen jarraitzeko, gazteak subjektu izanik. Lanketa hori, honako ardatzetatik osatu eta aztertu zen: tokikotasunaren eta ezagutza globalen hartu-emanetik, giza eskubideetatik, genero ikuspegitik eta jasangarritasunetik.

Begirada guzti horretatik ereiten diren eta elkarlotuta dauden **helburuak** honakoak izan ziren:

Azterketa edo analisi bat egitea gazteen partaidetza-joera anitzez. Zein gaztek, nondik eta nola parte-hartzen duten ikustaraztea; batez ere, periferiak kontuan hartuz.

Hezitzaileen rola zein erreferentzialtasunak gazteen parte-hartzean duen eragina azpimarratzea, bidean aurkitzen ditugun erronkak eta, batik bat, erronka horientzako erantzun posibleak definitzeko.

Esperientziak eta estrategiak konpartituz elkarrizketa esanguratsua sortzea partaide guztien artean, komunitate-sena eta komunitatea(k) indartzeko.

Parte-hartze formatu ezberdinak biltzen zituen egun eta erdiko programa izan zuen jardunaldiak; aurretik aipatu bezala hasierako ildo nagusia testuinguruan kokatu ostean, alderdi ezberdin zein elkarlotuak mahaigaineratu genituen: bertan gazteen esperientziak entzun genituen, gazteen

eta gazteekin jarduten duten elkarte eta talde ezberdinen bizipenak bildu, gazteen ahotsetik egindako sistematizaziotik ateratako hausnarketak partekatu eta tailerren bitartez horiek gorpuzten saiatu ginen.

Urriaren 1 eta 2an, Cristina Enean, 50 pertsona inguru bildu ginen, erakunde/elkarte (Aldaika, Alboan, Larratxo...), udal (Donostia, Bilbo, Hernani, Pasaia...) eta zerbitzu ezberdinetatik (Osakidetza, eskoletako irakasle edota orientantzaileak...).

Horrez gain, hizlari, dinamizatzaile zein partaide gazteak izan genituen, esperientzien elkartrukerako espazioa sortuz.

02 Zein komunitate eta zein gazteren inguruan hitz egiten dugu?

Komunitatearen inguruan:

- Komunitateak egiten gaitu.
- Komunitatea harrera-gune bezala.
- Komunitateak bazterretatik eraiki beharra.
- Komunitarioaren inguruko begirada nostalgiko eta idealizatu gainditu behar dugu, horrek, neurri handi batean, gazteak jartzen baititu komunitateen ahultzearen arduradun.

Partaidetza eta gazteen lekuari dagokionez:

- Partaidetza gazteen eskubidea da.
- Partaidetza beti da politikoa, boterea jartzen baitu jokoan.
- Azken hamarkadetan, mugimendu feministak eragin handia izan du partaidetza kultura eta prozesuak sustatzen.
- Kultura-kapitalistak parte hartzeko aukeretan eta gaitasunetan eragiten du. Horregatik, funtsezkoa da, batetik, parte-hartzean hezteak, eta, horretarako, lan-etorkizunera modu linealean soilik bideratzen ez den hezkuntza-sistema bat bermatzea. Bestetik, esperientzia parte-hartzaileak ahalbidetuko dituzten zerbitzu eta baliabideetarako sarbidea demokratizatzea. Zentzu horretan, ehun komunitarioaren garrantzia azpimarratzen da, balioa eman behar zaie elkartegintzari eta aisialdiko espazioei.
- Heldukeriaz eragindako diskurtsoak gorabehera, gazteen zati handi batek parte-hartze aktiboa eta komunitarioa du. Parte-hartze hori erakundeetatik kanpo gertatzen da askotan, eta ez du bermatzen belaunaldien arteko ordezkapena parte-hartze egitura tradizionaletan.
- Gazteen zati handi batek gai publikoetan eta/edo beren bizitzetan eragina duten gaietan parte hartu nahi du, nahiz eta kontrol ezaren eta benetako parte-hartze ez izatearen sentrazioa izan.

Aniztasuna komunitateengan, partaidetzan eta gazterian:

- Komunitateak ez dira homogeneoak.
- Talde homogeneoetan parte hartzeko joera orokortua dago. Hori dela eta, garrantzi handia hartzen du talde heterogeneoetan parte hartzeko momentuak aurkitzeak edo sortzeak.
- Ezinbestekoa da botere ardatzen eta desberdinkerien kontziente izatea zein izendatzea.
- Aliantza eta behar partekatuak aurkitu, interkulturalitatetik parte hartzeko espazioak eraikitzeak.
- Azken hamarkadan espazio politiko eta komunitarioetan emakume gazteen parte hartze handiagoa ikusten da.

Erronkak:

- Hezkuntza sistemak partaidetza-hezkuntzari tokia ematea.
- Gazteen partaidetza autokudeatuta eta desinstituzionalizatua da eta, bestalde, partaidetza publiko-komunitarioa instituzionalizatua. Horren arteko tentsioa.
- Euskal komunitate edo "gu" dinamiko hori eraikitzean euskararen auzia botere-harremanetatik aztertu beharra.

03 Gazteen ekintza komunitarioko esperientzien sistematizaziotik ikaspenak

Saioa 2020etik 2025era bitartean garatutako *Munduko Auzoekin Ikasten, Bertako Auzoan Ekin!* proiektuan parte hartu zuten gazteen esperientzietatik egindako sistematizazioan oinarritu zen.

Proiektu honek, bere intentsitate eta dinamismoagatik ezaugarritua, Euskal Herriaren eta Peruren arteko trukeak barne hartu zituen, eta desabantaila egoeran dauden gazteen parte-hartze komunitarioa sustatu nahi izan zuen, hezkuntza, kulturarteko eta eraldatze-ikuspegi batetik.

Sistematizazioaren helburuak

- 1) Gazteen, gizarte-eragileen, auzo-elkarteen eta udalen arteko lotura erraztu zuten estrategiak eta jarduerak berreskuratzea.
- 2) Parte-hartze komunitario aktiboko esperientzietatik abiatuta, gazteen bizipenak eta itxaropenak ikusaraztea.
- 3) Gazteen inplikazio sozial eta solidarioko lanaren jarraitasuna bermatzeko pista estrategikoak ezartzea.
- 4) Herritartasun aktiboa eta eraldatzailea eratzen laguntzen duten iraunkortasun-elementuak identifikatzea.

Metodologia: "Ahotsak elkarriketan"

Sistematizazioa prozesu parte-hartzaile eta berreraikitzaile gisa sortu zen, memoria kolektibotik hurbilago dagoena ikerketa akademikotik baino. "Ahotsak elkarriketan" izenburupean, gazteek, hezitzaileek eta komunitateek bizitako bidea berreskuratu nahi izan zen, haien esperientziak, emozioak eta ikaskuntzak entzunez.

Horretarako, proiektuaren bilakaera eta ezarpenaren lau urteetan garatutako estrategiak ulertzea ahalbidetu zuten denbora-ildoak landu ziren. Metodologiak banakako elkarriketak, talde fokalak eta tailerrak konbinatu ziren, Euskadiko hainbat lurraldetan eginak (Donostia, Gasteiz eta Basauri), baita ikasle ohiekin bisitak eta topaketak ere.

Sistematizazio-taldea proiektuko lau erreferentek, hiru hezitzailek, orientatzaile batek eta 32 gazte parte-hartzailek osatu zuten, horietako batzuk jada zentroetako ikasketak amaitu zituztenak. Prozesuan ikasle ohiak ere bilatu ziren beren ingurune berrietan, eta proiektuaren parte izan zirenen ahotsak eta ibilbideak berreskuratze konpromisoa erakutsi zuten.

Aurkikuntza eta esperientzia nagusiak.

Sistematizazioan, une esanguratsuak eta eraldatzaileak identifikatu ziren gazteen parte-hartzean:

- Komunitatera ateratzea funtsezko esperientzia izan zen. Gazte askok auzoarekin elkarreraginean jardutean, aurreiritziei egin behar izan zieten aurre, bai kanpokoei, bai bertakoei. Esperientzia horiek beraien pertzepzioak aldatu zituen.
- Diagnostiko komunitariotik abiatuta, gazte-taldeek auzoa hobetzeko ekintzak proposatu eta garatu zituzten: lore-ontziak, horma-irudiak, adinekoei laguntzea, belaunaldien arteko jarduerak, besteak beste.
- Ospakizun kolektiboa elementu nagusi gisa sortu zen: topaketa-uneek, janari partekatuak eta musikak lorpenak aitortzea eta gazteen, familien eta komunitatearen arteko loturak sendotzea ahalbidetu zuten.
- Ospakizun horiek kultura-trukea ere sustatu zuten, batez ere jatorri desberdineko gazteen artean, ohiturak, zaporeak eta bizikidetzak moduak partekatu baitzituzten.
- Lanari esker, gazteriari buruzko estigmak hautsi ziren eta ingurunearekiko konpromisoa agerian utzi zen. Komunitateak gazte horiek gizarte-eragile aktibo gisa aitortzen hasi ziren.

Hausnarketak eta azken gakoak.

Dinamizatzaileak ikaskuntzarako hainbat gako eta prozesutik sortu ziren etorkizuneko erronkak nabarmendu zituen:

- 1) Prozesua eta emaitzak baloratzea. Sistematizazioari esker, "geldialdi bat egin" ahal izan zen bizitakoari begiratzeko, ez bakarrik ageriko lorpenei.
- 2) Gazte-lengoaia anitzak entzutea. Gazteek parte hartzeko dituzten adierazpenak, kodeak eta moduak ulertzeko, erosotasun-eremutik irten eta komunikazio-modu berrietara ireki behar da.
- 3) Heldu gisa interpelatuak izatea. Gazteekin lan egiteak berekin dakar norberaren praktikak zalantzan jartzea, desikastea eta haien begiradek eraldatzen uztea.
- 4) Lurralde- eta kultura-aniztasuna aitortzea. Testuinguru bakoitzak intentsitate, kolore eta errealitate desberdinak ditu, eta aniztasun hori ikaskuntza kolektiboaren funtsezko zatia da.

Lantaldeen emaitzen aurkezpena, tailerra.

Saioaren azken zatian, talde-lanak gizarteratu ziren, eta talde bakoitzak *Munduko Auzoekin Ikasten, Bertako Auzoan Ekin!* proiektuaren sistematizazio-prozesuaren ikaspenei buruzko gogoetak eta ondorioak aurkeztu zituen. Dinamika espiralean antolatu zen, lau taldeen ideia nagusiak partekatuz.

1) Komunitatearekiko lotura errazteko estrategiak:

- Lorpen handiak zein txikiak ikusaraztearen eta zabaltzearen garrantzia nabarmendu zen, egindako lana aitortzeko eta komunitatearekiko eta agintariekiko lotura sendotzeko modu gisa.
- Pertsona edo figura zehatzen mendekotasuna saihesteko beharra ere azpimarratu zen, aldaketek proiektuen jasangarritasuna arriskuan jar baitezakete.
- Autokudeaketa, partaidetzazko monitorizazioa eta parekoen arteko ikaskuntza ("irakasteko ikastea") sustatu nahi izan ziren, gazteek pixkanaka zeregin aktiboa har dezaten eta beste talde batzuekin ikaskuntzak erreplikatu ditzaten.
- Erakundeekin eta gizarte-eragileekin lotura egonkorrak izatearen balioa nabarmendu zen, Erkidegoko ekintzen iraunkortasuna eta jarraitasuna bermatzeko.

2) Gazteen parte-hartze aktiborako oinarriak:

Gazteen inplikazioa indartzen duten elementuetan oinarritu zen gogoeta

- "Pertsona zubigileen" figura proposatu zen, gazteen eta helduen arteko komunikazioa eta elkar ulertzea errazteko, batez ere prozesu partekatuetan.
- Prozesuen arabera lan egiteko beharra nabarmendu zen, azken emaitzen arabera baino gehiago, gazte bakoitzaren erritmoak eta inguruabarrak ezagutuz.
- Sareak ehuntzearen eta erakundeen arteko ezagutza bultzatzearen garrantzia ere azpimarratu zen, harremanik eta koordinaziorik ezak lankidetzarako aukerak mugatzen baititu.
- Baliabideak beharrezkoak direla adierazi zen, baina ez beti ugariak; garrantzitsuena baliabide horiek behar bezala kudeatzea eta testuinguru bakoitzaren benetako aukeren barruan duten balioa aitortzea da.

3) Lanaren jarraipenerako eta gizarte-inplikaziorako pistak:

Gune seguruak eta konfiantzazkoak sortzea jarri zen ardatz, gazteek askatasunez hitz egin dezaten.

- Parte-hartze prozesuetan lagunduko duten pertsona erreferenteen zeregina nabarmendu zen, etengabeko orientazioa eta laguntza eskainiz.
- Parte-hartze erreal eta inklusiboa sustatu nahi izan zen, gazteak helduek diseinatutako jardueretara gonbidatu ez ezik, prozesuaren fase guztietan protagonista aktiboak izan daitezen.
- Gazteen parte-hartzea aitortu eta eskertzearen garrantzia azpimarratu zen, parte hartzea motibatzeke, indartzeko eta kolektiboari egindako ekarpena baloratzeko modu gisa.

4) Iraunkortasunerako gakoak:

Funtsezko alderditzat jo zen gazte-taldeek motibazioak eguneratzeko beharra, haien interes aldakorretara egokituz, haien inplikazioari eta gogori eusteko.

- Jarraitasun instituzionalaren eta pertsonalaren balioa nabarmendu zen, profesionalak etengabe txandakatzea saihestuz eta proiektuen barruan erreferente egonkorak izatea ziurtatuz.
- Komunitatearen, erakundearen eta gazteen arteko elkarriketa iraunkorra izatearen garrantzia azpimarratu zen, epe luzerako prozesuen zentzu kolektiboari eta hari gidariari eusteko.

Itxiera eta azken hausnarketa.

Dinamizatzaileak sozializazioa itxi zuen elkarriketaren aberastasuna eta jasotako ekarpenen aniztasuna azpimarratuz. Gogorarazi zuen prozesu horiek modu ziklikoan ulertu behar direla, ez linealean, ikasteko eta eraldatzeko espiral gisa, eta esperientzia bakoitzak hurrengoa elikatzen duela.

Partaideak:

Kamanga Influencers Club: Esther Saugga eta King Nelson

12 Nubes: Lucila Gonzalez eta Celia Gonzalez

Kardio: Lore Etxebarria eta Ekain Zubikarai

Dinamizatzailea:

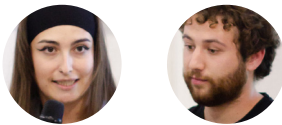
Udane Barrenetxea

(Sorginlore Gizarte Elkarte)

04 Gazte antolamenduen esperientzia-mahaia

Taldeak aurkezpenak:

Kardio: festa-giro edota espazio segurua sortzeko asmoa duen proiektua, Ondarroan kokatzen da.

Kamanga Influencers Club. Edukiak sortzeko eta sare sozialetan helarazteko beharrezko materialak dituen espazio irekia da, horren erabilera taldearekin inbolukratzearen bidez (emozionalki, formakuntza ahalbideratuz..) konpentsatzen da.

- Talde gisa funtzionatzen dute eta proiektu ezberdinak dituzte.
- Proiektu pertsonalak garatzeko espazioa da.

12 Nubes: Gasteizko El Pilar auzoko Kale-Heziketa udal programako proiektu sozioedukatiboa (IRSE Arabak kudeatua). Kale hezitzaileen konpainian asteazken arratsaldero batzen diren lagun taldea, proiektu ezberdinak sortzen dituzte (batik bat, sare sozial digitalekin lotuak) eurentzat interesekoak diren gai sozialen inguruan. Gazteek zer esan badutela erakustaraztea eta gizarteko gai konplexu/arazotsuen gaineko sentsibiltatea sustatzea du oinarri.

Partaidetzarako gakoak:

- Egindako lanari errekonozimendua eta ikusgarritasuna eman.
- Norberarentzat interesgarriak diren gaien inguruan lan egin.
- Entzunda sentitzearen garrantzia, konfiantza eman.
- Goxotasuna eta erosotasuna, espazio segurua sustatu.
- Taldea bera balioan jartzea, "parte izatearen sentimendua" areagotzen baitu.
- Prozesuan gazteak kontuan hartu - utzi erabaki sakonak hartzen, hor egoten, zintzoki informatuak izaten (gardentasuna).
- Dauden espazio eta baliabide publikoak erabiltzen utzi.
- Hizkuntza ulergarria, erraztasunak jarri.
- Ideiak botatzen aske utzi, begiradak zabaldu. Ze begietatik begiratzen dute hezitzaileek-helduek-instituzioek...? Aldaketen gaineko beldurra al dago? Dena kontrolpean izatekoa?

Partaidetza eta komunitatea nola ulertu:

- Harremana: trukea, hartu eta emana.
- Erantzunkizunak hartu.
- Inkontzienteki inbolukratzen gara testuinguru seguruetan.
 - Inbolukrazio / inplikazio hori zaintzearen garrantzia
- Akonpainamendua.
- Taldeak / komunitateak babesa sentiarazten du.
- Kolaborazioa.
- Harrotasuna eta motibazioa ematen du helburuak komunean izateak.
- Autogestioak norbere nahiak zentroan jartzea ahalbideratzen duela (eta hori mantenduko dela bermatzea) nabarmentzen dute batzuek, hortik sortzen da sarea (elkarlana) eta kideen inplikazioa.

Instituzioekin duten harremana:

- Harreman zuzena izaten dutenean, hurbileko tratua, harreman ona. Maila handian, aldiz, erabilita sentitzen dira, instrumentalizatuta.
- Helduzentrismoa: "gazteak ez gara hain profesionalak, ez hain ordenatuak eta are gutxiago arrazializatuak izanez gero" (gutxietsita sentitu).
- Zergatik harremandu instituzioekin? Helburua edo interesatzen zaigun horri ikusgarritasuna emateko, aurrera egiteko.
 - Autogestioa aukeratzearen oinarria ere norberaren balioak zentroan mantentzerarekin lotzen da.

Sare sozialen erabilgarritasuna azpimarratzen da:

- Gazteen hizkuntza da, erreminta bat, ahotsa kentzen zaien horiei ahotsa emateko balio lezake.
- Kontziente diren arren sareetan hedatuta dagoen diskurtso faxistaz, erreminta bezala ikusi, printzipioz ahotsik ez duen horri ahotsa emateko balio lezake.

Partaideak:

Adsis Fundazioa Kanariak: Aurora Acosta

Adsis Fundazioa Valentzia, Taleia gazte zentroa: Ana Fornés Constán

Centro de la Mujer Peruana Flora Tristán: Eleana Rodríguez Valero

BadaBideBat: Beñat Benitez

Dinamizatzailea:

Sofía San Millán del Valle

(Adsis Fundazioa)

05 Nola osatu parte-hartze ekimenak gazteekin? Ipar-Hego esperientziak

Gazteek komunitatean duten parte-hartzea eta protagonismoa sustatzeko estrategiak edota praktikak:

- Gazteak ekimeneko kide izan daitezen sustatzea, ekimeneko kide senti daitezen, ekimena berea egin dezaten. Ekimenaren marka eta irudia beraiek erabakitzea, esaterako.
- Egokitzapena: haien benetako kezkak identifikatzea, euren ordutegietara...
- Gazteen ekosistema ere barne hartzen duen esku-hartze integrala egitea.
- Lidergoa eta parte-hartze publikoa lantzea, agentzia-gaitasuna indartuz.
- Horizontaltasuna eta autokudeaketa bilatzea barne-funtzionamenduan.
- Obligazio- eta erantzukizun-logikak alderantzikatzea.
- Prozesuak zaintzea: aldeztu aurretik dauden baliabideak azaltzea, presarik gabe eta itxaropenekin kontuz.
- Ekimen zehatzaren aurretik partaidetza-hazitegiak sortzea.
- Entzuteko prest azaltzea.
- Gozamena bilatzea.

Zein izan behar da hezitzaileen rola eta erantzukizuna?

- Beharrezkoa da parte-hartzea handitzea eta hezitzaileen boterea gutxitzea. Garrantzitsua da argi izatea parte-hartzean beti dagoela botere-kontu bat, ikusezin bihurtzea komeni ez dena.
- Garrantzitsua da gardena izatea eta mugak argi zein zehatz markatzea.
- Gauza zehatzak bilatzea eta ez aritzea helburu jakinik gabe.
- Esperientziak ahalbidetzea, esperimentatzen uztea.
- Helduzentrismoarekin apurtu (dena ezin da kontrolpean izan) eta hezitzaileon motxilen kontziente egin.
- Konfiantza izaten ikasi, inposatu gabe lagundu.
- Entzute aktiboa eta tratu horizontalak.
- Proiektuaren helburuetara eta gazteen beharretara egokitze gaitasuna.
- Beren kezka, eskaera eta beharretatik hurbilen dauden gazteak lantaldean sartzea.

Identifikatzen dituzuen erronkak edota zailtasunak: metodologikoak, operatiboak, estrategikoak...:

- Denborak doitzea proiektuak edo ekimenak eskatzen duenaren eta gazteek eskatzen dutenaren artean. Hori askotan batzen da gaia behar den erritmoan lantzeko denbora faltarekin.
- Etengabeko galdera gazteekin lan egiterakoan: noraino lagundu.
- Lanaren logika: laguntzen duten pertsonentzat lan bat da, partaideentzat aldiz ez, oreka bilatu behar da.
- Mugak ikusaraztearen garrantzia batzuetan ez da hain erraza izaten.
- Hutsunearekiko beldurra eta hori saihesteko jardueren gainprogramazioa.
- Presentzialtasunaren garrantzia eta digitalizazioa deseraikitze modua bilatu, beraien arteko oreka behintzat aurkitu behar da.
- Autonomia progresiboki eman.

06 Zerk inspiratzen gaitu eta zerk funtzionatzen digu? Kolektiboki marrazten

Tailerraren deskribapena:

Ondoren adierazten diren bi txoko zituen tailerrak, parte hartzaile taldea bitan banatu genuen eta txandakatu egin ziren bi txokoen artean.

1) Zerk motibatzen zaitu lan honetan egoteko?

Inspiratzen gaituena, kontraesanak, emozioak, beldurrak, arreta deitzen diguna, ilusioa pizten diguna... Pentsatu eta modu sortzaile-artistikoan eta kolektiboan adierazi da.

Honako gako hauek adierazi dira:

- Beharrezkoa da parte hartzen duten gazteen motibazioa eguneratzea edo berritzea.
- Garrantzitsua da erreferenteek jarraitasuna izatea.
- Tratu ona.

Erabilitako formak edo egiturak:

- Espirala, ikuspegi linealaren aurrean hazten joateak dakarren magiagatik. Kiribil batean aurrerantz eta atzerantz joan daiteke, atzeraka joan behar denean ere ondo dago. Batzuetan atzera egiten dela onartzea.
- Barraskiloa. Batzuetan gelditu egin behar da.
- Leiho irekia.
- Zentzuzko ordena edo desordena. Batzuetan gauza batzuk ez dute zentzurik, beste batzuetan gauzek eramaten zaituzte.
- Kolektiboa.
- Opari-papera:
 - Gaztaroa opari bat da: etengabe harritzen gaituzte. Hezitzaileen lana potentzial hori ikusaraztea da, distiratsuak izan daitezen.
 - Opari bat da pertsonekin lan egitea eta pertsoneri laguntzea, hori da lan honetan motibatzen gaituena.
- Gazteak erdigunean eta hortik kanporantz jartzea. Inguruan ustekabeak eta oztopoak daude: gazteria eta administrazio publikoen denbora ezberdina, denbora falta, burokrazia, aurrekontua...
- Koloreak eta "*brilli-brilli*":
 - Ondo pasatzearen garrantzia.
 - Gazteak askotarikoak dira.
 - Behar berdinak, baina erantzun desberdinak. Belaunaldien arteko erreleboa beste forma batzuetatik egiten da.

2) Zerk funtzionatzen digu... Txarteletan idatzi.

...Gazteak eta bizikidetzako tentsio-uneak/-egoerak kudeatzean (gazteak, gazte-hezitzaileak, gazte-auzoak...)?

- Gelditu eta bereizi.
- Unea baloratzea hitz egin ahal izateko.
- Hainbat ikuspegi bilatu.
- Behar izanez gero, bitartekari batekin hitz egin.
- Tratu onarekin lan egitea.
- Inpartziala izaten saiatzea. Epaitu gabe.
- Entzuteko eta azaltzeko denbora ematea.
- Tentsioa jaitsi pixka bat lasaitu arte.

...Komunitate birtuala eta presentziala elkarlotzeko?

- Aurrez aurrekoa eta birtuala tartekatu.
- Aurrez aurrekoa ziurtatu.
- Ez bereizteko mezuak ematea, eta digitalean gertatzen denak fisikoari ere eragiten diola adieraztea.
- Mugak eta ondorioak lantzea.
- Tratu ona eta erabilera ona emanez irakastea.

...Genero berdintasuna lantzeko (sexu-aniztasuna eta orokorrean interseksionalitatea kontuan hartuta)?

- Tratu onetik enfokatzeta.
- Denentzat; zuzendaritzarik gabe landu, konturatu gabe.
- Berdintasun-tailerrak.
- Maskulinitate motak bereiztea.
- Mezua eta edukiak jendeari egokitzea, baita metodologiak ere.
- Hezitzaileak hezte.

...Gazteak entzuteko, euren parte hartzea sustatzeko edo motibatzeke?

- Behatu zer interesatzen zaien.
- Konfiatu.
- Utzi egiten.
- Lehen aukera ematea.
- Hezkuntza-taldearen batzarrak (hezitzaileak eta gazteak), entzute aktiboarekin.
- Gazteentzako berariazko antolaketa-guneak.
- Denbora eman.

07 Gazteen lekua - Rol jokoa

Tailerraren deskribapena:

Jardueran zehar hiru eszena ezberdin egin ziren, non taldeek gazteen parte-hartzearekin eta helduekiko eta erakundeekiko interakzioarekin lotutako benetako egoerak irudikatu zituzten. Antzezpen bakoitzean oinarrituta, testuinguru horietan sortzen diren rolei, jarrerei eta dinamikei buruzko gogoeta egin zen.

Esketxak:

Kanpoko norbaitek jarduera bat proposatu zien gazteei.

- Ikusi zen helduek gazteen parte-hartzea erraztu edo mugatu dezaketela, erakusten duten konfiantza- eta malgutasun-mailaren arabera.
- Kasu batzuetan, helduak gazteen ideietara eta beharretara egokitzen dira, haiek lagunduz eta beren sormenerako lekua utziz. Beste batzuetan, beren ikuspegiak nagusitzen dira, gazteen autonomia murriztuz.
- Gazteen parte-hartzea modu aktiboagoan irudikatu zen libreki erabakitzeko eta iritzia emateko aukera eman zitzaienean. Rol-aldaaketak (gaztea/heldua) enpatiaren eta elkarrekiko onarpenaren garrantzia ulertzen lagundu zuen.

Gazteak beren ekimenez antolatu ziren, baina beren ideiak gauzatzeko oztopoak aurkitu zituzten.

- Hausnarketa jarrera kontrajarriei aurre egiteko moduaren eta errealismoa galdu gabe ilusioari eusteko moduaren inguruan egin zen.
- Komunikazio irekiaren eta errespetuzko elkarrizketaren garrantzia nabarmendu zen, gazteen gaitasunarekiko mesfidantza transmititzea saihestuz.
- Taldeak bat etorri ziren helduek kontrolatu gabe lagundu behar dutela esatean, prozesuak erraztuz eta ahaleginak emaitzak baino gehiago baloratuz.

Komunitateko bilera bat, tokiko gai bati erantzuteko. Gazteak gonbidatu edo ez?

- Eztabaida sortu zen gazteak gonbidatzeari edo ez gonbidatzeari buruz, eta zer egin dezaketen. Halaber, zalantzan jarri zen helduek erabakiguneetan gazterik ez dagoela antzematen duten ala ez, eta testuinguru inklusiboagoak nola sor ditzaketen berpentsatu zen.

Antzezpenetan ateratako ondorioak:

- Helduek funtsezko zeregina dute gazteen protagonismoa errazteko.
- Gazteek parte hartzeko benetako guneak behar dituzte, beren ahotsak entzuteko, beren ekarpenak aitortzeko eta beren espazioak emateko, "helduen gainbegiratzerik" gabe.
- Erakundeek errespetuan, konfiantzan eta erantzunkidetasunean oinarritutako belaunaldien arteko lankidetzakultura sustatu behar dute.

Oro har, jarduerak bizipenez hausnartzeko aukera eman zuen, erantzukizunak partekatzearen eta benetako parte-hartzea sustatzearen garrantziari buruz, non gazteek eta helduek beren komunitatearentzako konponbideak elkarrekin eraikiko dituzten.

08 Ondorio orokorrak

Jardunaldi osoa zeharkatu duen ideia izan da parte-hartzean heztea eta horretarako ehun komunitarioak hartzen duen garrantzia. Izan ere, esperientziak bizitzearen balioa azpimarratu da uneoro, bizipen horietatik jasotzen ditugun ikaspenei lotuta. Beraz eta horretarako, partaidetza espazioak aktiboki sortzearen beharra azpimarratu da.

Orohar, talde homogeneoetan parte hartzeko joera dugu, baina partaidetza komunitarioa ez da homogeneoa, ezinbestean anitza da. Gainera, partaidetza hori gazteekin lotzean, lenguaia ezberdinak entzun eta begiradak zabaldu behar ditugu. Izan ere, jardunaldian argi azpimarratu da heldukeriaz eragindako diskurtsoak gorabehera, gazteen zati handi batek

parte-hartze aktiboa eta komunitarioa baduela.

Gainera, funtsezkoa da hegemoniak periferiatzat hartzen dituen pertsona eta kolektiboen kultura eta praktika komunitario eta parte hartzaileak kontuan hartzea (bai gazteak espezifikoki, bai atzerritar jatorriko pertsonak, LGTBQ+ komunitatea, pertsona arrazializatuak, neurodibergentzia dutenak...), sortzeko eta eraldatzeko duten ahalmenagatik. Hori horrela, partaidetza komunitario den bezala anitza sustatu nahi bada, periferietatik sortzen den horri espazioa eman behar zaio.

Testuinguru horretan hezitzaile roletik horri nola heldu izan da auzi, hori bultzatzeko gakoak eta eurei loturiko erronka nagusiak zerrendatuz.

Gazteen partaidetza komunitarioa sustatzeko gakoak:

- * Lorpen handi zein txikiak ikustarazi eta aitortu.
- * Parte hartzeko modu ezberdinak balioan jarri.
- * Helduzentrismoaren kontzientzia hartu eta aurre egin:
Partaidetza komunitarioa prozesu lokalizatu eta erlazionala da, ezin da aurreikusi, beraz, prozesu hau guztiz kontrolpean izateko beharrik ez dago.
- * Erreferente iraunkorren garrantzia, jarraitasuna bermatzeko.
- * Gardenak izan, eskuragarri ditugun baliabide eta errekurtsoen inguruan. Baita muga fisiko zein pertsonalen inguruan ere, zer negoziatu daitekeen eta zer ez. Horri lotuta, hizkuntza ulergarria erabili.
- * Parte hartzeak merezi izan behar du, motibatu, ilusionatu. Prozesua unean une egiten doan arren, helburua du eta hortik ez aldendu.
- * Taldea balioan jarri, parte izatearen sentimendua areagotzen baitu.
- * Inplikazio maila maximo eta minimoak jarri, batek dena egiten badu jada ez baita parte-hartzea.
- * Dauden espazio eta baliabide publikoak erabiltzen utzi.
- * Prozesua zaindu, itxaropenekin kontuz ibili, orekatu.

Horiei loturiko erronkak:

- * Talde homogeneoetan parte hartzeko dugun joerarekin haustea.
- * Autonomia progresiboa sustatu behar den arren, hezitzaile roletik noraino lagundu behar denaren etengabeko galdera.
- * Denborak doitzea, proiektueak edo prozesuak eskatzen duen horren eta partaideen eskari edota aukeren artean.
- * Hutsunearekiko dugun beldurrari aurre egitea, jardueren gainprogramaziorako dugun joerarekin moztea.
- * Euskal komunitate edo "gu" dinamiko hori eraikitzean euskararen auzia botere-harremanetatik aztertzea.
- * Digitalizazioaren auzia: gazteek sare sozialak partaidetzarako tresna gisa identifikatzen dituzte, era berean, komunitate "fisiko" eta birtualaren arteko lotura egiteko beharra dago.
- * Gazteen partaidetza autokudeaketarako bidean eta desinstituzionalizatzen doa, eta bestalde, partaidetza publiko-komunitarioa instituzionalizatzen doa. Tentsio horrekin zer?

Komunitateak Indartzen: ze gazte dira parte? jardunaldiak gazteen partaidetza komunitarioa sustatzeko beharrezko elkarrizketak izateko espazioa eskaini digu (hezitzaile, irakasle, gazte... artean), hortik, jardunaldiko helburuari jarraiki, helduek edota erakunde/elkarteek gazteen partaidetza sustatzeko gakoak atera ditugu. Hala ere, gazteen partaidetza autokudeatutako esperientziak daude eta horietan helduek lasai utzi behar ditugu, edo kolaboratzekotan, modu horizontalean izatea eta erraztasunak eskaintzea, baina ez tutelatzea edo "helduen" erduetan sartarazten saiatzea.

Beraz, pausu batzuk argitu diren arren, asko daude zehazteke; hala ere, topagune honetatik bakoitzak norbere motxilarekin egin beharreko lanaketak badaramatza.

